

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za vsako vrsto z navadnimi črkami 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

➔ Današnji list pošljemo tudi še vsem starim naročnikom. Prosimo, da kmalu naročilo ponové. Kdor bi pa nikakor ne hotel dalje „Dolenj. Novic“ sprejemati, naj blagovoli to na list poleg naslova zapisati in nazaj poslati.

Odpravništvo.

O žganjepitju.

V naslednjih vrstah hočem spregovoriti nekoliko besed o pitju ponarejenega žganja na Kranjskem, kakor se to dan na dan očitneje pokazuje, to je, o strupu sedanjemu in prihodnjim rodovom.

Znano je, in stareji ljudje nam to morejo povedati, da se je pilo žganje, a pravo in ne ponarejeno, v poprejšnjih časih, recimo pred 30 ali 40 leti na deželi pri nas na Kranjskem le redkokedaj in še to le v majhni meri. Navadno so ga v boljših hišah imeli, a samo za zdravilo zoper razne bolezni. Da bi se v takej meri uživalo, kakor se opazuje dandanes pri kmečkih hišah, o tem ni nikdo ničesar vedel. Kaj pa je ponarejeno žganje, je bilo ta čas čisto neznano. Kdo je takrat poznal toliko vrst „jeruša“, kdo

je točil „šnops“ po tako nizkej ceni, da je žganje ceneje kakor najslabeje vino in slednjič, kar je najvažneje, kdó, vzlasti v rokodelskem in kmečkem stanu ga je pil tako brezmerno, kakor se godi dandanes povsod v najmanjših vasicah ravno tako, kakor po mestih in trgih na Kranjskem? Bile so sicer v poprejšnjih letih po večjih mestih in trgih v odstranjenih ulicah „šnop-sarije“, kjer so se berači in drugi malovredni ljudje zbirali, ter se tam vpijanjevali za majhen denar s ponarejenim žganjem, toda množina ljudstva, vzlasti na deželi ni o tem ničesar ne vedela, ne vedeti hotela.

V teku kacih 15 let sem, od kar se je posebno pri nas na Kranjskem po deželi odprlo toliko novih „štacun“, odkar je mlajši svet začel trgovati, upeljal je le ta med svoje blago tudi ponarejeni „šnops“. Tega pa prodajejo s takim „uspehom“ in „dobičkom“, da imajo pri njem dostikrat več dohodka, kakor od cele štacune. Od tod pa tudi prihaja, da ga na vse mogoče načine pripravljajo, ker s tem zamogó le še bolj ljudstvo mamiti in slepariti. Ako bi le „vodo“, „špirit“ in „sladkor“ mešali, ter to za „šnops“ prodajali, ne bi še tako zelo goljufali, toda k temu pridevajo še vsakovrstna barvila, esence

Podlistek.

Vlahi. (Dalje.)

Vlahi se razdeljujejo v Žumberčane, Marindolce in Bojance. Govoré hrvaško-srbsko narečje, kar ni čudo, ker so po rodu Srbo-Hrvatje iz Bosne. Od belih Kranjcev jih loči razum govora tudi precej različna noša — zlasti pri ženskah — in tudi že telesna postava: na prvi pogled bodeš ločil Vlaha od pravega Kranjca; ako si imel priliko dalje časa spoznavati jih. Očitno se vidi, da so od nas različnega rodu.

„In njih vera je tudi drugačna“, te slišim govoriti, ljubi Dolenjec, „vsaj jim zato pravimo Vlahi, ker Boga drugače časte kakor mi“. — Tu imaš nekoliko prav, nekoliko pa tudi ne. Hočem ti reč razložiti. Da bode pa to mogoče, moramo poseči daleč nazaj — tjè v prva leta krščanstva.

Gospod izveličar je poslal aposteljne po vsem svetu, naj oznanujejo nebeško resnico. Pokorni so bili ter njegov božji uk raznesli iz Judovske dežele proti vzhodu in zahodu, proti jugu in severu med narode, ki so bili po jeziku, šegah in izobraženosti jako različni. Oznanovali so povsod eden nauk, zahtevali strogo, da verujejo vsi ene in iste resnice, naj si bodo Judje, Grki, Rimljani ali kar koli, izobraženi ali neolikani. Vsem so velevali častiti enega Boga očeta, njegovega sina Jezusa, odrešenika našega, in sv. Duha posvečevalca. V tacih bistvenih in enacih rečeh niso prav nič odjenjali, če tudi bi bili nekteri — na primer ošabni Judje — to radi imeli.

Ali drugače je bilo v nebstvenih rečeh.

Narodi, ki so zapustili gnjusne malike, pa sprejeli edino zveličalno vero Kristusovo od aposteljnov, so govorili kaj različne jezike: judovsko,

in samo njim znane pripomočke, da je „šnops“ boljši, in ker so pa to navadno bolj ali manj strupene tvarine. od tod potem prihaja, da „šnopsarja“ drugi dan glava boli, da je za nič, ali kakor pravimo „da ga lasjé bolé“. — Tu se kaže škodljivost šnopsa, to priča, da ima tvarine v sebi, ki človeškemu zdravju škodujejo. Zakaj pa človek po poštenem vinu nima glavoboli? Saj je tudi v vinu alkohol, ki je vzrok, da se človek vpijani. Edino zaradi tega ne, ker mu niso strupene ali omamljive tvarine primešane; kakor hitro se pa k vinu tudi to dene, potem pa tudi od vina glava boli, kakor se res zgodi mnogo-krat, ako se je pilo pri brezvestnem krčmarju čez mero.

Kaj pa je nasledek, če „šnopsarja“ zjutraj glava boli, ako je prejšnji dan „šnops“ pil, ali pri delavcu, predno na delo gre? Z nova prime za „frakeljček“ in zvrne ne samo ednega ali dva po grlu, ampak toliko časa ga srka, da ga popije pol litra, včasih še več naenkrat, da je pijan, „kakor krava“.

Dve vprašanji stavimo si danes gledé šnopsa: Prvič, kake nasledke ima šnops na razvoj človeštva, na njegovo delavnost, na prihodnji rod in drugič, kdo, kdaj, kako in v koliko ljudi danes navadno na Kranjskem „šnops“ pije?

Ali ima pitje ponarejenega „šnopsa“ za človeka dobre ali slabe nasledke, bode vsak trezno misleči človek moral odgovoriti in tudi prepričan biti, da edino le slabe. To izvira, kakor sem že omenil, od tod, ker so šnopsu primešane omamljive ali pogosto strupene reči. Te ženejo premočno človeško kri, jo slabijo in jo dostikrat popolnoma pokvarijo. Ker alkohol prenaglo kri žene, človek zavoljo tega nekoliko časa, recimo pol ure, če je pri delu, prehitro, preprično dela; ako ima pa težka dela, n. pr. pri vzdigovanji, preveč moči

naenkrat napné in se tako telesno za vselej lahko pokvari ali pohabi. Komaj se je pa kri ohladila, potem pa moči opešajo, onemorejo, zato pa treba hitro v drugič pri „šnopsu“ pomoči iskati. Zopet se kri vname, zopet se more v omamljivosti nekaj časa delati, da v drugič moči onemorejo. Tako se telesno zdravje spodkopuje in uničuje. Namesto, da bi se ravnomerno ves dan polagoma delalo in se na tak način naredilo več, boljše in pravilneje, se mnogokrat opazuje pri naših rokodelcih omenjeno napačno delo. Tako delajo mizarji, črevljarji in drugi rokodelci, eno ali dve uri pri mizi, pa zapustijo jih moči, — hitro morajo leteti v kako „šnopsarijo“, da si tam privežejo dušo.

Kakor neumno ti delajo, še bolj nespametno ravna naša sedanja odraščena mladina, naši „fantje“. Ves dan dela in dela, da si nekoliko krajcarjev zasluži, zvečer pa gre in jih hitro zapije v kaki šnopsariji, se s tem upijani, potem pak gre pod vaško ali trško lipo, počaka svoje „kamerade“, ki so se ravno tako s šnopsom upijani — in sedaj — hajdi po vasi ali trgu popevat — kakor menijo — v resnici pa razsajat, upit in rjovet. Kje se dandanes na Kranjskem med Fantje še čuje lepo petje? Sliši se najgrše „fantovsko“ ali pa nič vredno „lajanje“. Ko pa so tako nekaj ur mirne ljudi s svojim kričanjem nadlegovali, potem pak se razidejo. Nekateri gredó spat, drugi imajo pa še skrivna pota. Tako življenje se ponavlja dan na dan. Ni čuda, ako se tedaj vedno bolj „asentne komisije“ pritožujejo, da je na Kranjskem leto za letom več in več „fantov“, ki so za vojaški stan zanič, zato so morale vojaške oblasti zapovedati, da pridejo fantje tudi četrtič na „štelenko“.

K takemu nerednemu življenju se že v nežni mladosti privadijo. Marsikateri ljudski učitelj bi

grško, latinsko, sirsko, perzijsko, egiptovsko in še drugače. Imeli so lastne šege, nekterim se je prilegalo bolj to, drugim uno. V vse take reči se sveti aposteljni niso vtikali, marveč pustili narodom jezik in vse stare navade, ako le niso bile pregrešne. Dobro so vedeli, da ni od Boga samo eden ali nekteri jeziki, n. pr. judovski, grški ali latinski — ne! vsi so od Boga vstvarjeni, kakor je djal pozneje naravnost papež Janez VIII. Vsaj jim je to pokazal sv. Duh sam, ko jih je binokostni praznik razsvetlil tako, da so umeli vse narode, govoriti znali z vsemi ljudstvi. Zato so pač zahtevali, kakor sem že djal, da so vsi eno verovali — pustili pa, da je vsak narod častil pravega Boga v svojem jeziku, ne le domá, ampak tudi pri svetih opravilih pri očitnej službi božjej. Poglavitni del službe božje, kakor veste, je sv. maša. To so opravljali aposteljni, dasi so

bili rojeni Judje, povsod kamor so prišli v tistem jeziku, ktereja je dotično ljudstvo govorilo: v sv. deželi torej judovsko, na Grškem grško, med Rimljani latinsko, v Perziji perzijsko, v Siriji sirsko i. t. d. Jeziki so bili torej v službi božjej mnogoterni — ali duh je bil le eden.

Bistvene reči pri službi božjej (sv. maši in sv. zakramentih) je določil Jezus Kristus sam. Teh tudi aposteljni niso smeli spremeniti, marveč so ostro terjali, da so se vršile povsod enako. Toda Gospod pa ni nič določil, kakošne šege, ktere in koliko molitev naj spremlja te bistvene reči. — To so smeli določiti aposteljni in po njih smrti sv. cerkev. Ljudstva pa, ki so sprejela sv. vero, so bila jako različna, po dušnih in telesnih lastnijah, po svojih navadah. Nektera n. pr. vzhodna, bolj živa, so ljubila veličastnost, krasoto, razkazovanje, zvanjanji blišč; druga bolj trezna in resna

vedel povedati iz svojega službenega življenja o žalostnih prikaznih, da se po zimi — posebno v p o n a v l j a v n i š o l i — dobé učenci, ki so se napili žganja, predno so prišli v šolo, doma pri nespametnih stariših — ali pa v kaki šnopsariji, ter popolnoma omamljeni v šoli med podukom delali nemir. In s tako mladino naj učitelj lepo ravna! Smešno! Gorjé mu, ako se nasproti takim hudobnežem spozabi, ter mu kako gorko „zaušnico“ pripečati, — ti otroci dobro vedó, da jih učitelj tepsti ne sme, na glas mu bodo povedali, da ga bodo starišem doma zatožili, in oni pa potem pri sodnji. Akoravno se to ne zgodi v resnici, vendar je uničena duševna moč učiteljeva, s katero naj največ deluje! In s tako mladino naj se dan na dan muči, kolikor mu drago, ko bode odrasla, ravnala bode istotako, kakor sedanji fantje.

(Konec prihodnjič).

O svobodnih ženitvah

je čvrsto in pametno besedo spregovoril v štajerskem deželnem zboru g. poslanec Jerman (izvoljen v Brežicah), v kranjskem deželnem zboru se je bil pa z dobrimi razlogi podprtim govorom oglasil g. V. Pfeifer. To nam je dalo priliko, da to stvar razložimo s sledečimi besedami, ki smo jih že lani brali v časniku „Slovenski gospodar.“

„Znano je, da so liberalni poslanci sklenoli ogromno število takih postav, ki so na veliko škodo in nesrečo ne samo posameznim krajem, marveč celi državi. Ena izmed teh je gotovo svobodna ženitev.

Pervič je vzrok, da se ljudje presilno, preštevilo množijo, da so tako rekoč eden drugemu že na poti, eden drugemu vsak zaslužek kar iz ust iztrgajo; veliko jih mora silno pomanjkanje

niso toliko gledala na leskečo vnanjost. Zato so tudi pri njih uveli aposteljni in nasledniki aposteljniov pri opravljanji službe božje različne šege, bolj ali manj bliščeče, krajše ali daljše, kakor se je ravno prilegalo narodu. Bila je torej prve čase ena vera — ali služba božja, sv. maša se je obhajala, sv. zakramente deliti pri različnih narodih različno in v različnih jezikih — pa vendar so bili vsi pravoverni kristjani — vsi katoliki.

Kakor aposteljni tako so ravnali tudi njihovi nasledniki papeži in škofje v prvih stoletjih krščanstva. Tako, preljubi Dolenjci, sta delala tudi slavna aposteljna slovanska sv. brata Ciril in Metod, kakor ste pač lansko leto slišali večkrat v cerkvi, pa tudi brali v „Dolenjskih Novicah“.

(Dalje prihodnjič.)

trpeti ali pa se izseljevati. Skoro na vsakem griči in količkaj pristopnem mestu vže kakšna raztrgana kočja stoji, v kateri je večidel revščina doma, a dobrih, imovitih posestnikov je pa čedalje manj. Ker je uže preveč ljudstva, pa premalo kruha, so začeli najlepše gozde posekavati in kopati, da si novo zemljišče napravijo; a na to se pa ne misli, s čim bomo črez nekoliko desetletij kurili? Premoga ni. Kje se bo vzela les za druge potrebne stvari? Pa pogledjmo še nekatere druge žalostne nasledke svobodnih ženitev.

Skoro vsak se hoče oženiti, če tudi nima drugega, kakor pipo v žepu pa — „čik“ v zobeh. Toda kaj se zgodi? Mož težko prislužene denarje v krčmi pri kupici „šnopsa“ zapravlja; nesrečna žena doma v rebrasti koči od srda in žalosti britke solze pretaka ter kolne svojo nesrečno osodo, razcapani in gladni otroci pa vekajo in prosijo za kruh, a ker ga ni, se pa navadijo beračije pa še „uzmanja“ ter izrastejo brez npravne odgoje, kakor divjaki.

Vidimo še drugo žalostno prikazen. Marsikteri razuzdani fantalin in nečimurna gizdava deklina že komaj čakata, da bi bila „zvezana“, a komaj gostija mine, se pa začneta sovražiti, prepirati, korobačiti, naposled gresta narazen.

Veliko je pa tudi takih ljudi, kateri nikakor niso sposobni ne za ženitev, ne za gospodarstvo, ker jim je božja previdnost le malo talentov odločila, vendar se pa hočejo na vsak način, po vsej sili „oteležiti“. A kako revni in bedasti so potem otroci, koliko revščine in nerodnosti je pri taki hiši, to bi bilo odveč popisovati.

Zatoraj je pač srčno želeti, da bi se po postavnih poti zamogla svobodna ženitev zabraniti in sicer prvič vsem nemaničem, kateri itak komaj samo za sebe skrbijo, kako li potem še za ženo in polno kočjo otrok. Izvzeti bi naj bili, pridni, pošteni rokodelci. Potem onim, kateri nikakor niso sposobni za to. In slednjič istim, ki se pohujšljivo obnašajo, ki nikakor ne bojo pridni očetje ali matere.

Mladina, ktera ima malopridne, hudobne stariše, ktera v domači hiši ne vidi lepih zgledov in sliši namesto molitve le preklinjevanje, kreg in prepir, ktera se ne vzgoja na krščanski podlagi, postane hudobnejša, surovejša in bolj neotesana, kakor divjaki.

Ako bi torej ženitev zopet bila omejena in odvisna od srenjske ali ktere druge pravične oblasti, koliko manje bi bilo revščine, pa tudi hudobij. Občine bi ne imele toliko revežev oskrbovati; gospodarji bi boljše izhajali, ker bi ložej dobili pridnih hlapcev in dekel, kateri jih toliko ne stanejo, kakor pa dninarji.

Vsak pametno misleči človek toraj lahko sprevidi, da nam je potrebno, kakor ribi vode, dobrih

in samo njim znane pripomočke, da je „šnops“ boljši, in ker so pa to navadno bolj ali manj strupene tvarine, od tod potem prihaja, da „šnopsarja“ drugi dan glava boli, da je za nič, ali kakor pravimo „da ga lasje bolé“. — Tu se kaže škodljivost šnopsa, to priča, da ima tvarine v sebi, ki človeškemu zdravju škodujejo. Zakaj pa človek po poštenem vinu nima glavoboli? Saj je tudi v vinu alkohol, ki je vzrok, da se človek vpijani. Edino zaradi tega ne, ker mu niso strupene ali omamljive tvarine primešane; kakor hitro se pa k vinu tudi to dene, potem pa tudi od vina glava boli, kakor se res zgodi mnogokrat, ako se je pilo pri brezvestnem krčmarju čez mero.

Kaj pa je nasledek, če „šnopsarja“ zjutraj glava boli, ako je prejšnji dan „šnops“ pil, ali pri delavcu, predno na delo gre? Z nova prime za „frakeljček“ in zvrne ne samo ednega ali dva po grlu, ampak toliko časa ga srka, da ga popije pol litra, včasih še več naenkrat, da je pijan, „kakor krava“.

Dve vprašanji stavimo si danes gledé šnopsa: Prvič, kake nasledke ima šnops na razvoj človeštva, na njegovo delavnost, na prihodnji rod in drugič, kdo, kdaj, kako in v koliko ljudi danes navadno na Kranjskem „šnops“ pije?

Ali ima pitje ponarejenega „šnopsa“ za človeka dobre ali slabe nasledke, bode vsak trezno misleči človek moral odgovoriti in tudi prepričan biti, da edino le slabe. To izvira, kakor sem že omenil, od tod, ker so šnopsu primešane omamljive ali pogosto strupene reči. Te ženejo premočno človeško kri, jo slabijo in jo dostikrat popolnoma pokvarijo. Ker alkohol prenašlo kri žene, človek zavoljo tega nekoliko časa, recimo pol ure, če je pri delu, prehitro, prepridno dela; ako ima pa težka dela, n. pr. pri vzdigovanji, preveč moči

naenkrat napné in se tako telesno za vselej lahko pokvari ali pohabi. Komaj se je pa kri ohladila, potem pa moči opešajo, onemorejo, zato pa treba hitro v drugič pri „šnopsu“ pomoči iskati. Zopet se kri vname, zopet se more v omamljivosti nekaj časa delati, da v drugič moči onemorejo. Tako se telesno zdravje spodkopuje in uničuje. Namesto, da bi se ravnomočno ves dan polagoma delalo in se na tak način naredilo več, boljše in pravilneje, se mnogokrat opazuje pri naših rokodelcih omenjeno napačno delo. Tako delajo mizarji, črevljarji in drugi rokodelci, eno ali dve uri pri mizi, pa zapustijo jih moči, — hitro morajo leteti v kako „šnopsarijo“, da si tam privežejo dušo.

Kakor neumno ti delajo, še bolj nespametno ravna naša sedanja odraščena mladina, naši „fantje“. Ves dan dela in dela, da si nekoliko krajcarjev zasluži, zvečer pa gre in jih hitro zapije v kaki šnopsariji, se s tem upijani, potem pak gre pod vaško ali trško lipo, počaka svoje „kamerade“, ki so se ravno tako s šnopsom upijanili — in sedaj — hajdi po vasi ali trgu popevat — kakor menijo — v resnici pa razsajat, upit in rjovet. Kje se dandanes na Kranjskem med Fantje še čuje lepo petje? Sliši se najgrše „fantovsko“ ali pa nič vredno „lajanje“. Ko pa so tako nekaj ur mirne ljudi s svojim kričanjem nadlegovali, potem pak se razidejo. Nekateri gredó spat, drugi imajo pa še skrivna pota. Tako življenje se ponavlja dan na dan. Ni čuda, ako se tedaj vedno bolj „asentne komisije“ pritožujejo, da je na Kranjskem leto za letom več in več „fantov“, ki so za vojaški stan zanič, zato so morale vojaške oblasti zapovedati, da pridejo fantje tudi četrtič na „štelengo“.

K takemu nerednemu življenju se že v nežni mladosti privadijo. Marsikateri ljudski učitelj bi

grško, latinsko, sirsko, perzijsko, egiptovsko in še drugače. Imeli so lastne šege, nekterim se je prilegalo bolj to, drugim uno. V vse take reči se sveti aposteljni niso vtikali, marveč pustili narodom jezik in vse stare navade, ako le niso bile pregrešne. Dobro so vedeli, da ni od Boga samo eden ali nekteri jeziki, n. pr. judovski, grški ali latinski — ne! vsi so od Boga vstvarjeni, kakor je djal pozneje naravnost papež Janez VIII. Vsaj jim je to pokazal sv. Duh sam, ko jih je binkoštni praznik razsvetlil tako, da so umeli vse narode, govoriti znali z vsemi ljudstvi. Zato so pač zahtevali, kakor sem že djal, da so vsi eno verovali — pustili pa, da je vsak narod častil pravega Boga v svojem jeziku, ne le domá, ampak tudi pri svetih opravilih pri očitnej službi božjej. Poglavitni del službe božje, kakor veste, je sv. maša. To so opravljali aposteljni, dasi so

bili rojeni Judje, povsod kamor so prišli v tistem jeziku, kterege je dotično ljudstvo govorilo: v sv. deželi torej judovsko, na Grškem grško, med Rimljani latinsko, v Perziji perzijsko, v Siriji sirsko i. t. d. Jeziki so bili torej v službi božjej mnogoterni — ali duh je bil le eden.

Bistvene reči pri službi božjej (sv. maši in sv. zakramentih) je določil Jezus Kristus sam. Teh tudi aposteljni niso smeli spremeniti, marveč so ostro terjali, da so se vršile povsod enako. Toda Gospod pa ni nič določil, kakošne šege, ktere in koliko molitev naj spremlja te bistvene reči. — To so smeli določiti aposteljni in po njih smrti sv. cerkev. Ljudstva pa, ki so sprejela sv. vero, so bila jako različna, po dušnih in telesnih lastnijah, po svojih navadah. Nektera n. pr. vzhodna, bolj živa, so ljubila veličastnost, krasoto, razkazovanje, zvonanji blišč; druga bolj trezna in resna

vedel povedati iz svojega službenega življenja o žalostnih prikaznih, da se po zimi — posebno v p o n a v l j a v n i š o l i — dobé učenci, ki so se napili žganja, predno so prišli v šolo, doma pri nespametnih stariših — ali pa v kaki šnopsariji, ter popolnoma omamljeni v šoli med podukom delali nemir. In s tako mladino naj učitelj lepo ravna! Smešno! Gorjé mu, ako se nasproti takim hudobnežem spozabi, ter mu kako gorko „zaušnico“ pripečati, — ti otroci dobro vedó, da jih učitelj tepsti ne sme, na glas mu bodo povedali, da ga bodo starišem doma zatožili, in oni pa potem pri sodnji. Akoravno se to ne zgodi v resnici, vendar je uničena duševna moč učiteljeva, s katero naj največ deluje! In s tako mladino naj se dan na dan muči, kolikor mu drago, ko bode odrasla, ravnala bode istotako, kakor sedanji fantje.

(Konec prihodnjič.)

O svobodnih ženitvah

je čvrsto in pametno besedo spregovoril v štajerskem deželnem zboru g. poslanec Jerman (izvoljen v Brežicah), v kranjskem deželnem zboru se je bil pa z dobrimi razlogi podprtim govorom oglasil g. V. Pfeifer. To nam je dalo priliko, da to stvar razložimo s sledečimi besedami, ki smo jih že lani brali v časniku „Slovenski gospodar.“

„Znano je, da so liberalni poslanci sklenoli ogromno število takih postav, ki so na veliko škodo in nesrečo ne samo posameznim krajem, marveč celi državi. Ena izmed teh je gotovo svobodna ženitev.

Pervič je vzrok, da se ljudje presilno, preštevilo množijo, da so tako rekoč eden drugemu že na poti, eden drugemu vsak zaslužek kar iz ust iztrgajo; veliko jih mora silno pomanjkanje

niso toliko gledala na leskečo vnanjost. Zato so tudi pri njih uveli aposteljni in nasledniki aposteljnove pri opravljanju službe božje različne šege, bolj ali manj bliščeče, krajše ali daljše, kakor se je ravno prilegalo narodu. Bila je torej prve čase ena vera — ali služba božja, sv. maša se je obhajala, sv. zakramente deliti pri različnih narodih različno in v različnih jezikih — pa vendar so bili vsi pravoverni kristjani — vsi katoliki.

Kakor aposteljni tako so ravnali tudi njihovi nasledniki papeži in škofje v prvih stoletjih krščanstva. Tako, preljubi Dolenjci, sta delala tudi slavna aposteljna slovanska sv. brata Ciril in Metod, kakor ste pač lansko leto slišali večkrat v cerkvi, pa tudi brali v „Dolenjskih Novicah“.

(Dalje prihodnjič.)

trpeti ali pa se izseljevati. Skoro na vsakem griči in količkaj pristopnem mestu vže kakšna raztrgana kočja stoji, v kateri je večidel revščina doma, a dobrih, imovitih posestnikov je pa čedalje manj. Ker je uže preveč ljudstva, pa premalo kruha, so začeli najlepše gozde posekavati in kopati, da si novo zemljišče napravijo; a na to se pa ne misli, s čim bomo čez nekoliko desetletij kurili? Premoga ni. Kje se bo vzela za druge potrebne stvari? Pa pogledjmo še nekatere druge žalostne nasledke svobodnih ženitev.

Skoro vsak se hoče oženiti, če tudi nima drugega, kakor pipo v žepu pa — „čik“ v zobeh. Toda kaj se zgodi? Mož težko prislužene denarje v krčmi pri kupici „šnopsa“ zapravlja; nesrečna žena doma v rebrasti koči od srda in žalosti britke solze pretaka ter kolne svojo nesrečno osodo, razcapani in gladni otroci pa vekajo in prosijo za kruh, a ker ga ni, se pa navadijo beračije pa še „uzmanja“ ter izrastejo brez npravne odgoje, kakor divjaki.

Vidimo še drugo žalostno prikazen. Marsikteri razuzdani fantalin in nečimurna gizdava deklina že komaj čakata, da bi bila „zvezana“, a komaj gostija mine, se pa začneta sovražiti, prepirati, korobačiti, naposled gresta narazen.

Veliko je pa tudi takih ljudi, kateri nikakor niso sposobni ne za ženitev, ne za gospodarstvo, ker jim je božja previdnost le malo talentov odločila, vendar se pa hočejo na vsak način, po vsej sili „oteležiti“. A kako revni in bedasti so potem otroci, koliko revščine in nerodnosti je pri taki hiši, to bi bilo odveč popisovati.

Zatoraj je pač srčno želeto, da bi se po postavnih poti zamogla svobodna ženitev zabraniti in sicer prvič vsem nemaničem, kateri itak komaj samo za sebe skrbijo, kako li potem še za ženo in polno kočjo otrok. Izvzeti bi naj bili, pridni, pošteni rokodelci. Potem onim, kateri nikakor niso sposobni za to. In slednjič istim, ki se pohujšljivo obnašajo, ki nikakor ne bojo pridni očetje ali matere.

Mladina, ktera ima malopridne, hudobne stariše, ktera v domači hiši ne vidi lepих zgledov in sliši namesto molitve le preklinjevanje, kreg in prepir, ktera se ne vzgoja na krščanski podlagi, postane hudobnejša, surovejša in bolj neotesana, kakor divjaki.

Ako bi torej ženitev zopet bila omejena in odvisna od srenjske ali ktere druge pravične oblasti, koliko manje bi bilo revščine, pa tudi hudobij. Občine bi ne imele toliko revežev oskrbovati; gospodarji bi boljše izhajali, ker bi ložej dobili pridnih hlapcev in dekel, kateri jih toliko ne stanejo, kakor pa dninarji.

Vsak pametno misleči človek toraj lahko sprevidi, da nam je potrebno, kakor ribi vode, dobrih

modro urejenih postav, ktere bi v resnici skrbele za gmotni in duševni blagor ljudstva, po katerih bi se sedajno neredno, žalostno družbinsko življenje zopet prav uredilo. Živa potreba je, da bi se postavno zamogla pot zastopiti svobodnim žensitvam; potem pa tudi grdemu vlačugarstvu, pijančevanju, zlasti pa nesrečnemu žganjepitju, ki je sedajni čas strahovita kuga za človeški rod.“

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

V Novem mestu so se občinskih volitev prav mlačno vdeleževali. Izvoljeni so večinoma Slovenci. Župana še niso volili. O prejšnjem mestnem odboru se lahko reče, da je dobro gospodaril z mestnim premoženjem.

Deželni zbor Kranjski je zopet pričel svoje delovanje 4. t. m. Obravnaval je zopet različne račune, pečal se o stanarinske odškodnini šolskih ravnateljev na ljudskih šolah, o plači nekterih deželnih vradnikov. Dalje se je določilo komu in koliko dopisuje deželni odbor slovensko. Večinoma se godi to res v domačem jeziku, z nemškimi občini pa v nemškem, kar je popolnoma prav. Posebno mnogo se je govorilo tudi o nekterih dolenskih cestah, tako o cesti od Grosupljega na Krko, iz Novega mesta čez Žužemberk na Krko; iz Kočevja skozi Ribnico v Ljubljano; od Grosuplja čez Žužemberk, Toplice v Vinico. G. poslanec Pfeifer je toplo priporočal, naj se te ceste sprejmejo med deželne ceste, ter je po pravici povdarjal, da nosijo Dolenjci za vzdržavanje okrajnih cest veliko večja bremena kakor Gorenjci — zlasti pa da so v tem reveži Belokranjci. Za to smo g. poslancu prav hvaležni, da bi le tudi kaj pomagalo! Tudi o pogubnem „šnopsu“ je govoril izvrstno poslanec g. Klun.

Za železnico, ki bi Trst vezala čez Loko s Solnograškim, se potegujejo kupčijske zbornice dotičnih dežel.

V Trstu imajo občinske volitve. Izvoljeni so ob enem deželni poslanci. Lahki si grozno prizadevajo, da bi spravili v zbor ljudi, ki škilijo na Laško; vendar je upati, da bodo zmagali Slovenci — in pa dobri, našemu cesarju vdani Lahi, Bog daj! V četrtem razredu so zmagali Lahoni.

Dunaju se godi slabo. 4607 stanovanj in 995 prodajalnic in delavnic je praznih. Novi minister Gauč je mnogo premenil med osebami v svojej kanceliji, ali ne Slovani ne verni Nemci s tem niso zadovoljni. Mož je še mlad, se bode uže še marsičesa „učil“. Nemški „šulferajn“ ima namen iz Slovanov delati Nemce in pa naše cesarstvo pripravljati za Prusijo. Naš minister Taaffe je vprašal, kako je s tem. Ali štajerski okrajni

glavarji so odgovorili večinoma, da je nedolžen. Mi pa pravimo, nedolžen kakor Lahov koš. Dobro poznamo grdobo! — Naši liberalni Nemci so vedno enaki. Več jim je za pruskega kakor za našega cesarja, zlasti pa jih bode v oči češka šola na Dunaju, ktero Čehi sami plačujejo.

Na Poljskem je palo toliko snega, da železnice delj časa niso mogle voziti. Nemcev Poljaki nimajo, ali pipljejo se vedno z Rusini. Žalostno! oboji so Slovani, pa se kar ne umejo!

V češkem deželnem zboru so se pogovarjali, kako bi vravnali posilne delalnice za potepuhe. Pač potrebna reč! Na Kranjskem jo imamo pri Ljubljani; ali kaj pomaga, ko pa vendar še toliko „postopačev“ ljudi nadleguje! — Čehi so sklenili, da bodo v tacih kaznilnicah delali samo to, kar ne bode škodovalo drugim rokodelcem.

Na Koroškem bodo imeli v Belaško-Borovljskem okraju 3. februarija volitev državnega poslanca, mesto umrlega g. Vrana. Bili se bodo trdo Slovenci z liberalnimi Nemci. Upati je, da zmagajo Slovenci z g. profesorjem Einšpiler-jem — ako bodo složni in delavni.

V Reki na Hrvaškem so prišli ob novem letu štirji mladi Hrvati v kosarno. Vprašali so vojake 12. kompanije, če poznajo Starčevića, pravega Hrvata, ki je sedaj zaprt — zavoljo pravice — ker so ga Madjari vrgli za tri mesece v ječo zaradi njegovega domoljubja — in so djali, bi se li vojaki ne hoteli potegniti za tega hrvaškega moža. Na to so vse štiri zaprli ter jih izročili sodnji.

Kakor pri nas Nemci, tako bi pod Ogrsko krono Madjarji radi vse spravili pod svojo oblast — vsilili svoj jezik. Ali temu se upirajo zlasti Rumunci in tudi nemški Saksi na Erdeljskem.

Kaj je novega po širokem svetu?

Srbi in Bolgari malo marajo za mir, kakor je viditi; zlasti Srbe še vedno koža srbi. Upaje da bi sedaj oni zmagali, hočejo novega boja. Toda velebisile so rekle po navodu mogočne Rusije: stoj! ter so zapovedale, da mora odložiti orožje Srbija, Bolgarija in Grška — ter djale, da ga bo odložila potem tudi Turčija. Sedaj bode treba pač vbogati. Mir pravijo, da se bode sklepal v Bukareštu, drugi pa, da v Carigradu.

Vsakdo bi bil mislil, da **srbski kralj Milan** ne bode nikdar več zasel srbskega trona, ko je Srbe zapletel v tako vojsko — tolike zgube, ali videti je, da še vedno sedi jako trdno — bolj kakor poprej. Srbi, zlasti srbska mesta, mu od vseh strani pošiljajo pisma vdanosti — in zahtevajo, da se mora zopet začeti boj z Bolgari. To je pač slepa strast!

Govori se, da se misli Srbija avstrijskemu vpljivu odtegniti, kolikor bode mogoče, t. j. nam prijateljstvo odpovedati.

Imenitni hrvaški škof Strosmajer je pisal bulgarskemu ministerskemu predsedniku pismo, v katerem občuduje in hvali bulgarsko hrabrost in srčnost ter želi tudi za prihodnje srečo in blagoslov bulgarskemu narodu.

Na Italijanskem v Milanu je bil tak mraz, da je v treh dneh zmrznilo štirinajst ljudi.

Kaže se, da se bode vendar sklenil mir med papežem in pruskim cesarstvom, t. j. da bodo Prusi dali zopet pravico katoliškej cerkvi. Papež so namreč poslali pruskemu kancelarju (prvemu ministru, ki je bil doslej največi nasprotnik katoličanom) „Kristusov red“. To je najimenitnejši red, ktereга dajo rimski papeži.

Francози so sami s seboj prav zadovoljni. Doma so dobili nove ministre, ki so baje dobri, mirni možje. Hvalijo se pa, koliko so lani dosegli zunaj svoje domovine — v Kini in na Madagaskarju (velicem otoku vzhodno od južne Afrike), — ali v resnici imajo še povsod dovolj posla. Zlasti pa južno od Kine v kraljestvu „Anam“, kjer so neverni domačini zopet umorili francoskega misijonarja in pa 500 katoličanov.

Na Španjskem se je v jugu v Algesiras blizu Giberaltara pokazala zopet strašno huda kolera. Mnogo ljudi umre. Govori se, da jo imajo že tudi na Laškem.

V Trstu pa ni nihče več zbolel za kolero. Nekteri mislijo, da tudi ona bolezen ni bila kolera, za katero so o božiču 4 umrli.

Kraljici Kristini, vdovi po kralju Alfonzu, so sicer Španjci prisegli zvestobo, ali vendar se je bati, da blaga gospa, ki je avstrijska prinčezinja, ne bode mogla vlade obdržati. Oglašja se vže sedaj mnogo sovražnikov.

V severnej Ameriki živé ljudje, katerim pravijo „Mormonci.“ To bi še ne bili prenapačni, ko ne bi hoteli grdobe po turškeji šegi imeti več žen. Vlada jim je sedaj to ostudnost prepovedala.

Gospodarske stvari.

Poduk našemu kmetu.

Naši vrti na kmetih so večidel s plotom iz hrastovega kaljanega lesa (planka) ograjeni, pa slabo obdelani; imajo le nekoliko solate, graha, fižola, pese, rune, kolarabe, ohrovta, kumar, retkev, česna, čebule, peteršila, žajbelna, hrena, zgodnjega krompirja, lušterka, mete i. t. d. Potem še nekaj navadnih rož, pisanih klinčkov (nagelcov), lilij, potočnic, zalih fantov, potonk, pisane trave (trakov), matere božje rutice (pleničice, sirotice), zelenca (pušpajna), celi grm roženkravta, muškata, resede in posebno rožmarina. V kakem kotu stoji tudi drenovo in bezgovo drevo in velik grm pelina. „Flanc“ za zelje je malokje na vrtu, marveč zeljne

rastlinke sejejo pod kozolčnim kapom na pustni vtorek popoldne, ko imajo pregovor: „Na pustni torek flance posejati, če je prav treba s krampom nakopavati.“ Semena za vse vrtné rastline, kakor tudi za repo, korenje i. t. d. si pridne gospodinje same doma pripravijo. — Naše gospodinje še vrtove toliko ne zanemarjajo, le gospodarji se za nje čisto nič ne brigajo. Kaj bi pač imel gospodar na vrtu opraviti? Peške in koščice sadnega drevja naj seje, divjake za sadno drevje naj na njem izreja, divjake naj potem cepi, da bode prišel po tem potu do žlahtnega sadja. Tudi trtno šolo ali trtnico si lahko na vrtu priredi; v ta namen mu družega treba ni, kakor reznike posaditi, in ti se bodo v dveh letih vkošenili, da se lahko potem presade v vinograd.

(Priporočila vredne trte.) Najfinejše trte za najboljše lege in sicer za bela vina so: Beli rizlec, beli in rudeči traminec, beli burgundec, rumeni muškatelec, muškatna žlahtnina. — Za črna vina: karment, plavi burgundec, plavi oberfelder, plavi muškatelec, plavi cimetni grozd. — Trte za dobra namizna bela vina so: laški rizlec, ortlieber, veltlinec, beli avstrijec; za namizna rudeča vina: plavi portugizec, sv. Lovrenca trta, plava frankinja, plava kadarka. Trte, ki dajo lahko, pa veliko vina: rudeča in bela žlahtnina, rudeči kamneni šiler, slankamenka (bela), laska, plavi wildbacher, plavi kolinar (črne).

Piše se nam:

Iz Kostanjevice 10. januarja. — V noči med 3. in 4. januarjem se je v Krki ponesrečil gosp. F. S. bivši trgovec v Mokronogu in Šentjanži; zadnji čas občinski tajnik v Kostanjevici.

Pijan je zgrešil pot domu ter je ob 2 čez polnoči prosil v neki hiši blizo Krke v Kostanjevici, naj mu kdo pokaže in ga popelje do domače hiše; pa ljudje, pri katerih je klical, so bili toliko trdosrčni, da mu niso hotli pomagati. Šel je naprej, pa mesto proti domu pa proti Krki, kjer je našel hladni grob. Vidi se, da si je, ko je v vodo padel, hotel pomagati ven, pa ker je bil pijan, ni našel pravega kraja, da si je bil le par korakov od plitvega brodišča. V ponedeljek popoldan so ga še le našli in iz vode potegnili. — Pred par tedni je bilo tudi vino krivo, da si je tukajšnji krojač P. nogo zlomil, da še sam ne ve kje in kako. — Pri nas žalibog nimamo policijske ure; zato smejo pijanci vse noči rogoviliti po Kostanjevici, kakor jim drago. (Tudi drugod nimajo policijske ure. Vr.)

Iz Vidma 4. januarja. — Naznanim Vam, da so na Libni, 1129 čevl. visoki gori v Videmski fari za Savo na Štajarskem, kamor se

lehko v tri četrt ure peš pride, in od koder je krasen razgled na vse kraje — vidi se tudi stolp Vaše kapitelske cerkve — 21. grudna t. l. so razkopavati začeli pokopališče Keltov iz bronastega veka. Gričev se našteje več ko 50 blizo skupej; našel jih je znani starinar, Jernej Pečnik iz Krškega. Razkopavanje zdaj po zimi, ker je na gori večidelj huda sapa, počasno napreduje, pa se tudi ne sme prenačiti, temveč treba je varno in rahlo delati. Našli so že nekaj bronastih starin, in lepih lončenih črepov.

Domače vesti.

(Iz Novega mesta). Volitve v mestni zastop so se vršile v 29. in 30. dan meseca decembra lanskega leta. Izvoljeni so bili ti-le gospodje:

V I. razredu K. Pleško, deželne sodnije sovetnik (17 glasov); Andrej Senekovič, c. kr. gimnazije vodja (17); J. Logar, c. kr. deželne sodnije nadsovetnik v pokoji (16); Josip Žužek, inženir (16); Josip Ogoreutz, trgovec (12); Gustav Luser, posestnik (9). Namestnikom so bili voljeni: Dr. Slanec (13); Val. Brvar (12); Rajmund Perušek, c. kr. profesor (12).

V II. razredu dr. Mart. Razpet (18); pl. Fichtenau Toussaint (18); Ivan Krajec, tiskar (14); Adolf Gustin, trgovec (10); Janez Surz, kupec (10); Franc Schwarz, gostilničar (10). Namestnikom pa: Fr. Košiček; Josip Mogolič, posestnik (16) in Fr. Seidl, steklar (12).

V III. razredu dr. Albin Poznik, 39); Adolf Pauser, trgovec (35); Florijan Skaberne (31); Albert pl. Lehman, posestnik (31); Karol Dular, klobučar (28). Namestnikom pa: Alojzij Jenič, vrednik „Resnih glasov“ (30); Josip Kobe, posestnik (29); Fr. Goleš, urar (27).

(Nova knjiga): Neposredni davki, spisal Rajko Šinek, c. kr. davkar v Lošinj (Istra) 144 str. cena en gold. se dobiva pri pisatelju. Knjigo dobi franco vsak, kdor se naroči po poštni nakaznici.

(Za krajcarsko podružnico) nabira vrednik „Dol. Novic“ na nove bukvice. Naj blagovolijo zavedni narodnjaki o priliki se s par krajcarji oglasiti. —

(Narodna čitalnica v Rudolfovem) priredi v teku idočega predpusta le te veselice: 17. januarja: venček. 7. februarja: Vodnikova svečanost v društvu s Dolenjskim pevskim društvom. 21. februarja: tombola s plesom. 9. marca:

Maškerada. Začetek vsake veselice je točno ob 8. uri zvečer. — Pri Vodnikovi svečanosti in pri maškeradi na pustni večer godla bode sedmorica godcev mestne glasbe.

(Občinski odbor v Šmartnu pri Litiji) je g. Emila Guttmana, pristava pri c. kr. finančni prokuraturi, v priznanje njegovih zaslug jednoglasno svojim častnim občanom izvolil.

(Premembe pri duhovnikih in učiteljih.) Č. gosp. Iv. Šašelj iz Št. Petra pri Novem mestu je šel za kaplana v Adlešiče. Gosposdična M. Vidic je šla iz Metlike za učiteljico na Vrhniko. Umril je g. Hočevvar, bivši učitelj v Št. Lampertu pri Litiji.

(Uradniške premembe.) G. sodnik v Metliki Franc Trenc pride v Celje za namestnika državnega pravdnika. G. Fr. Auman v Krškem postal je adjunkt pri davkarji.

(Poštna zveza) med Krškim in Novim mestom je zdaj kaj pripravna, ko gre pošta po dvakrat na dan iz obeh krajev, in ko sta si omislila poštarja v Krškem in Kostanjevici kaj pripravne, čisto zaprte vozove; zlasti voz gosp. Avseca je zelo prostoren.

(Pesmaric), t. j. zbirka slovenskih pesmi (sestavljena po pokojnem dr. Razlagu), ima več na prodaj trgovec Stanzer v Krškem in jih ponuja po znižani ceni, po 50 kr.

(Imenitno okrožnico) katero so sv. oče papež Leon XIII. razposlali tudi „o krščanski vravnavi držav“. Ljubljanska „katoliška tiskarna“ jo je natisnila v posebnem zvezku. Priporočamo, naj jo pazljivo bero zlasti bolj izobraženi naši bralci.

(Zginil) je Fr. Perčič iz Šmarija. Igral je po noči s fanti in veliko zgubil. A sedaj nihče ne vé, kje da je, Bojé se, da se mu je kaj hudega pripetilo.

(Debel sneg) pokriva plan in goro, hrib in log. Usmilite se ubogih ptičic, ter vrzite jim nekoliko zrnja, da bodo tem bolje v spomladi obirale škodljive mrčese naših sadnih dreves. — Po večjih mestih nabirajo krajcarje v nalašč zato nastavljene pušice, za ktere tem siromakom zrnja kupijo, in v nalašč umetno napravljene podstrešja posipajo.

(Občina Studenec), Ižka vas in Loka so imenovalle sedajnega svojega župnika, gospoda Jakoba Dolenca, zaradi mnogih zaslug za faro častnim občanom.

(Pošto) bodo dobili 16. t. m. pri Sv. Križi blizo Kostanjevice. Sprejemala in oddajala bode pisma, vožno blago in pa denar v poštno hranilnico. V zvezi bode s Kostanjevico, kamor bode po enkrat na dan hodila.

◦ (Pomoček zoper strupeno roso) na trtah so strokovnjaki že izumili. O tem pomočku piše v „Kmetovalcu“ prvi slovenski izvedenec o vinarstvu g. Rihard Dolenc, šolski ravnatelj na Slapu. Tega gospoda lepo prosimo, da bi tudi v naš list pisati blagovolil. (Zoper strupeno roso škropijo na Italijanskem napadene trte z apneno vodo, na Francoskem pa z raztoplino bakrenega vitrijola).

(Na smrt obsodilo) je sodišče v Zagrebu v 30. d. m. m. Fr. Žnidaršiča z Vrhpolja pri Krškem, ker je svojega tovariša Zefko Poskurico spečega umoril. Žnidaršič ljubil je Poskurice svakinjo in hotel jo za ženo, čemur se je pa Poskurica ustavljal. Neko noč prenočevala sta oba na pokopališči. Žnidaršič porabil je priliko ter spečega tovariša s sekuro ubil. Popolnem hladnokrvno kazal je sodišču, kako se je umor vršil. To ni bil človek! —

(Požar.) Iz Krške vasi se poroča, da je na sveti večer upepelil ogenj v goricah „Stankovo“ posestnikom Jožetu Tomšetu iz Globčice, Antonu Oštirju iz Izvirja, Mihi Račiču iz Krške Vasi, Janezu Kolariču iz Velike Malence in Mihi Žibertu iz Račne Vasi njih lesene hrame. Ponesrečenci, ki so tako prišli tudi ob svoje vino, imajo škode kakih 1100 gld. Ogenj se je iz hudobnosti zanetil. Večo škodo zabranila je žandarmerijska patrulja, ki je bila slučajno v bližini in je ljudi hitro poklicala na pomoč.

(„Rogač“) šaljiv in satirski list, ki bode vsak 1. in 15. dan v meseci izhajal na celi poli, razpošilja ravnokar svojo prvo številko. Glede vsebine in oblike moramo ta list le toplo priporočati vsem narodnjakom in vsem prijateljem šale in dovtipa, to tembolj, ker ima „Rogač“ mnogo in prav ličnih izvirnih podob, kakoršnih dosedaj pri nas še ni bilo. Ker se g. urednik, ki vse podobe sam riše in kemigrafski izdeluje, ni bal niti za trud, niti za novce, da nam podaje lep in mikaven list, treba da se mu odzivlje z obilno podporo. „Rogač“ stane za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr., za četrt leta 80 kr. Naročnina naj se pošilja po poštnih nakaznicah upravnistvu „Rogača“ v Ljubljani na Kongresnem trgu v Kirbiševi hiši.

(Zmrznil) je v noči od 9. do 10. jan. Šinkovec iz Dul pri Leskovcu — vozil je vino, pa se ga je mož menda preveč nasrkal in ostal v snegu na potu proti Senušom.

(Okrajna posojilnica v Krškem) ima v nedeljo 24. januarja ob 10. uri dopoldne v šolskem poslopi občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1.) račun od 1. julija 1885 do 31. dec. 1885; 2.) volitev načelstva in preglednikov; 3.) nasveti.

(Naznanilo) bralnega društva v Krškem o veselica v pustnem času t. l.: I. dne 9. januarja: vaja v plesu v društvenih prostorih; II. dne 16. jan.: pevski večer v gostilni gosp. Janeža; III. dne 23. januarja: vaja v plesu v društvenih prostorih; IV. dne 2. februarja: Vodnikova slavnost, koncert s plesom; V. dne 13. febr.: vaja v plesu; VI. dne 28. febr.: slavnostni ples; VII. dne 9. sušca: pustna veselica z maškerado. Začetek vselej ob 8. uri zvečer. Sedaj je predsednik bralnemu društvu gospod sodnijski pristav g. Kobal. To je že lepo da skrbi društvo za zabavo gospôli; še lepše bi bilo, ako bi se skrbelo, da bi tudi navadno meščanstvo moglo brati časopise. Treba bi bilo, da se napravi kaka podružnica bralnega društva, pri kateri bi udje le malo plačevali.

Zlate resnice,

bralcem „Dolenjskih Novic“ za novo leto.

1. Izvoli si tak stan, do katerega čutiš natorno nagnenje. — To resnico naj si zapomni posebno stariši, kateri se mnogokrat v tem hudo pregreše, da svoje otroke v stan silijo, do katerega nimajo veselja niti zmožnosti.

2. Bodi mož beseda. — Ne obljubuj stvari, katerih ne moreš spolniti. Med svetom ni kmalo nekaj za človeka toliko vrednega, kakor če je na glasu, da je mož beseda. S to lastnostjo si pridobi človek dobrih prijateljev, kateri mu vedno radi iz stiske pomagajo.

3. Ktere stvari se lotiš, izvrši jo vestno po najboljši moči. — Delaj, če je treba, od zore do mraka, doma in zunaj hiše, in ne odlašaj ničesar do jutri, kar danes storiti zamoreš. Marsikdo je obogatel edino zato, ker se je tega pravila točno držal, in nasprotno marsikateri bogatin je siromak postal, ker je to zlato rasnico zanemaril; tedaj bodi stanovitno priden, in dobro se ti bo godilo.

4. Bodi trezen. — Mož z najmodrejšo glavico ne bo se nikdar ukoristil in dokaj pomagal, če prerad v glažek gleda, in si s tem pamet skali in omuši.

5. Varuj se sleparstva. — Varuj se koga prevariti in tudi sam se ne daj prakantiti po sleparjih. Ne delaj si nikdar praznega upanja; ne imej vraž in enacih bedakarjev.

6. Ne razcepi svoje moči. — Drži se le enega posla ali rokodelstva in v toliki meri, kolikor moreš sam zmagovati. Kdor ima svojo skrb le za eno vrsto dela, bo taisto toliko boljše storjeno, kakor če se misel in trud na več strani cepi. Star pregovor pravi: „Devet rokodelstev, deset nadlog.“ Marsikdo je na beraško palico prišel, ker se je vsega lotil pa le malo izvršil.

7. Imej zveste zanesljive ljudi krog sebe. — Z ljudmi, ki imajo napake in strasti, si ne boš dosti pomagal. Tudi s spretnostjo ti ne nadomestijo tega, kar ti s slabo navado škodujejo. Če imaš srečo, dobre skrbne posle imeti, bodi jim dober, in ne daj jim pri vsaki priliki čutiti, da so tvoji podložni, le takrat jih domisli, kadar bi sami na to pozabili.

8. Ne zanašaj se na druge ljudi. — Stori kar in kolikor moreš, le sam, in brez skrbi boš, da je

dobro storjeno. Ne zanašaj se na pomoč prijateljev, dandanes so res dobri prijatelji redki. Veruj staremu resničnemu pregovoru, „da sam svoje sreče si kovač.“

9. Uredi si svoje gospodarstvo tako, da si kaj, in če še tako malo, prihraniš, ali za bolezen, ali za starost, ali za slabo letino. Če tega ne storiš, ne boš nikdar neodvisen in samostojen mož in gospodar.

10. Vsega svojega premoženja ne obesi nikdar na en sam klin. — Vsega, kar premoreš, ne vtakni v ene vrste blago, ali eni hiši na posojilo in tako dalej; po pameti in spremljeno razdeli tvojo imovino nekaj tu nekaj tam; če ti v enem kraju spodleti, ti vsaj še na drugem kaj ostane. Imej drobiž v dveh žepih; če tat v enega seže, ti v drugem še kaj ostane.

B.

Darovi za prenovljenje frančiškanske cerkve v Rudolfovem:

Častiti gospod Jak. Marolt	5 gl. — kr.
„ „ A. Brodnik	5 „ — „
„ „ dekan M. Fröhlich	10 „ — „
„ „ J. Bučar	2 „ — „
„ „ A. Dolinar	1 „ — „
„ „ baron Fr. Wambolt 100 mark = 61 „	95 „

Dalje prihodnjič.

Razne vesti.

* (Kralj zarubljen.) Bavarski kralj Ludovik II. je v veliki stiski. Od nedelje se že posvetujejo sorodniki pod predsedstvom princa Leopolda, kako bi se dalo pomagati. Povod temu posvetovanju so prošnje za rubež, ki so se nekoliko dni poprej uležile pri kompetentnih sodnijah. Iz dotičnega popolnega zanesljivega vira se zagotavlja, da hote sorodniki na vsak način zabraniti, da bi sodnijski sluga v kraljevo palačo pečatit prišel. Po silnej potratnosti in zapravljivosti kralja je moralo tako priti, ker so vse prošnje in vsi opomini bili zastonj. Upniki hočejo plačilo in nečejo, nekateri tudi ne morejo več čakati in tako se ta zadeva bliža katastrofi, katere se je vsak dan nadejati. V plemenitaških krogih se je že javno in z vso resnobo govori o regentstvu, t. j. o novem vladanji. („Slov. narod.“)

Smešnice.

Petletni sinek praša v jutro očeta, na delo idočega: „ata kam pa greste tako zgodaj?“ — „Grem kruha služiti“ odgovori oče. — „Oh ata“ odgovori žalostno deček, da bi vendar enkrat že hoteli iti služiti tudi „potice“. —

Katehet: — Pred vsem, kar delate in počnete moji ljubi otroci, morate v prvo na Boga misliti in njega za blagoslov prositi. Tedaj ljubi moj Janezek (vprašajoč jednega učenca), kaj si misliš ti v prvo, ko zjutraj v šolo prideš? — Učenec: Da bi že skoro vun prišel!

Sejmi na Dolenjskem.

Torek po sv. Antonu v Novem mestu; pond. po nedelji slad. imena Jezusa v Novi vasi (na Blokah); 20. v Dolih in v Kočevji; Tretji pond. po sv. 3 kralj. v Ljubljani (8 dni).

Loterijske srečke.

Trst 2. januarja	80	57	45	35	30
Gradec 9. januarja	59	36	21	35	16

Odgovorni urédnik, izdajatelj in založnik J. Krajec.

Za razna

[4—1]

tesarska dela

se uljudno priporoča P. n. občinstvu in še posebej vis. čast. cerkvenim predstojništvom

Jože Zupanc, tesarski mojster v Toplicah.

Šifjoner

(kosten za obleko) jako dobro ohranjen, je naprodaj. Kje — pové iz prijaznosti vredništvo „Dol. Novic“.

Ljubljanski

Zvon.

Št. I. prinaša te spise:

1. Gorázd: Tat.
2. J. Staré: Prvi sneg. Povest.
3. Svojmír: Tri prelje.
4. J. Trđina: Bajke in povesti o Gorjancih. 26. Hudóbia.
5. Josip Jurčič: Slovenski svetec in učitelj. Zgodovinski roman. I. Strahomer in Grimislava.
6. Ivan Verhovec: Iz domače zgodovine. I. Zabave v stari Ljubljani.
7. Dr. Fr. J. Celestin: Vissárior Grigórzevič Bêlinskij.
8. Anton Funtek: Pri gozdnem križu. Pesem.
9. Anton Funtek: Ptiču. Pesem.
10. Andrej Fekonja: O početkih slovenske književnosti.
11. Tinea: Roža in metulček.
12. Ivan Kovač: Na domu in grobu Romejeve Julije.
13. „Carniola“ slikarja Janeza Šubica.
14. Književna poročila:
Dr. Janko Babnik: I. Dr. Fr. S. Krauss: Sitte und Brauch der Südslaven.
15. Slovenski glasnik: Nove knjige slovenske. — Pisateljsko podporno društvo. — Matica Slovenska. — Rudolfinum v Ljubljani. — Nesreča slikarja Janeza Šubica. — Rogač. — Naznanilo.

„LJUBLJANSKI ZVON“ izhaja v mesečnih, po 4 tiskovne pole velike osmerke obsežnih zvezkih ter stoji za pol leta 2 gl. 30 kr., za četrt leta 1 gl. 15 kr. [3—1]

Za pobožnost sv. Jožefu na čast

priporočam lepe molitvene bukve, imenovane:

Pas sv. Jožefa

katere so spisali preč. g. župnik Janez Volčič. Bukvice obsegajo poleg vseh navadnih molitev tudi sedemnedeljno pobožnost na čast sv. Jožefu, in so vsega priporočila vredne. Veljajo v usnje vezane 60 kr., z zlato obrezo 80 kr. — Preč. gospod. duhovnom jih rad pošljem franko na ogled.

J. KRAJEC.

Tiskarna in založništvo „Dolenjskih Novic.“ Novomesto.

Novomesto. — Natianil J. Krajec.